

ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรู้วิชาพฤติกรรมองค์การแบบนำตนเองตามหลักอิทธิบาทสี่

พิชศาล พันธุ์วัฒนา^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ศึกษา 1. สภาพทั่วไปของความคิดเห็นนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา และ 2. ผลที่เกิดจากการเรียนรู้แบบนำตนเองตามหลักอิทธิบาทสี่ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัย 2 แนวทางทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรู้วิชาพฤติกรรมองค์การแบบนำตนเองจำนวน 37 ราย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึกรวมทั้งใช้การสังเกตแบบมีโครงสร้างต่อพฤติกรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนนายร้อยตำรวจสามารถเรียนรู้แบบนำตนเองตามหลักฉันทะอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี เรียนรู้ด้วยตนเองตามหลักวิริยะ จิตตะ และวิมังสาระดับปานกลาง ทั้งพบว่านักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่เข้าใจความหมายหลักอิทธิบาทสี่ทั้งสี่ด้านเป็นอย่างดี

คำสำคัญ : ความคิดเห็น การเรียนรู้แบบนำตนเอง หลักอิทธิบาทสี่

---

¹ อาจารย์ประจำคณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

* ผู้นิพนธ์หลัก e-mail : jodd0509@gmail.com

THE OPINION OF POLICE CADET GRADE 3 TO SELF-DIRECTED LEARNING ORGANIZATIONAL BEHAVIOR FOR THE FOUR PRINCIPLES OF SUCCESS

Pitsarn Phanwattana^{1*}

Abstract

The objective of this research study (1) Generality of opinion of Police Cadet influenced the four principles of success (2) The effects of the self-directed learning under the influence of the four principles of success. This study was conducted by applying 2 research methodologies, both quantitative & qualitative. Quantitative approach, questionnaire were used to collect data from 37 of Police cadet. The data was analyzed, using descriptive statistics to analysis. To the qualitative approach, in-depth interview was conducted with Police cadet and used to observed behavior during police cadet grade 3 to self-directed learning by researche. The overall result of Police cadet had a good understand to means the four principles of success

Keywords : The opinion, Self-directed learning, The four rddhippada

---

¹ Lecture, Faculty of Police Science, Royal Police Cadet Academy

*Corresponding author, e-mail: jodd0509@gmail.com

บทนำ

การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self - Directed Learning) มีแนวคิดพื้นฐานจากกลุ่มมนุษยนิยม ที่เชื่อความเป็นอิสระและความเป็นตัวของตัวเองของมนุษย์แบนดูรากล่าวว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความดีที่มีความเป็นอิสระสามารถหาทางเลือกของตน มีศักยภาพและพัฒนาศักยภาพได้ไม่มีขีดจำกัด (Bandura, 1977: 191) สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาประเทศไทยปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 ที่ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2556) และกรอบดำเนินงานเรื่องการจัดหลักสูตรระบุว่า “ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2553: 11) จากข้างต้นนี้ทำให้อาจารย์ผู้สอนเกิดทางเลือกในรูปแบบที่ไม่เฉพาะแต่บทบาทการสอนเป็นผู้บอกความรู้ให้จบคาบเรียนแต่ละครั้งที่เข้าสอน ยังสามารถใช้รูปแบบการสอนแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกหรือผู้ให้บริการในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ (Guglielmino, 2013) กระทำโดยผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมสนับสนุน จัดสิ่งเร้า หรือจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนภายใต้การเรียนรู้อันหลากหลายเช่น การเรียนรู้โครงสร้าง การเรียนรู้บริบท หรือการเรียนรู้แหล่งทรัพยากรเป็นต้น (Boyer, Edmondson, & Artis, 2013: 21; Ponton, & Carr, 2016: 13)

การเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นช่องทางการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่นักการศึกษาหลากหลายต่างให้ความสนใจ (Strods, 2014: 13; Kranzow, & Hyland, 2016: 3) เป็นสิ่งที่สมควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นให้กับบุคคลในสังคม เพราะเมื่อใดที่บุคคลมีใจสมัครรักจะศึกษาเรียนรู้แบบนำตนเองตามความต้องการโดยไม่ต้องบอกแนะนำ หรือสั่งการ จักบังเกิดผลในทางที่ดีกับบุคคลที่เสมือนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ อันเป็นผลดีต่อสังคมและประเทศชาติ (Douglass, & Morris, 2014: 13; Ponti, 2014: 154) อย่างไรก็ตามที่บุคคลจะเรียนรู้แบบนำตนเองอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลจำต้องมีใจรักที่จะเรียนรู้ มีความตั้งใจจริงจัง มุ่งมั่น มีวินัยในการควบคุมการบริหารจัดการ สามารถบังคับตนเองได้เป็นอย่างดี จึงสามารถก่อให้เกิดผลสำเร็จในการเรียนรู้แบบนำตนเองอย่างแท้จริง หลักอภิปาฐะสี่ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสาหรือความพอใจ ความมุ่งมั่นพากเพียร การมีใจจดจ่อ และการทบทวนสิ่งที่ได้ทำ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2557) เป็นหลักของพระพุทธศาสนาที่ผู้วิจัยประยุกต์ใช้เป็นตัวแปรอิสระในการศึกษาเรื่องการเรียนรู้แบบนำตนเองเนื่องจากหลักนี้เป็นหลักเบื้องต้นที่ใช้กำกับตนเพื่อความสำเร็จ ทั้งพิจารณาเห็นว่าความสำเร็จจากการประพฤติปฏิบัติตนโดยเรียนรู้แบบนำตนเองตามหลักพระพุทธศาสนาเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่บุคคลทุกคนพึงมี โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนนายร้อยตำรวจที่จะสำเร็จการศึกษาออกมาปฏิบัติหน้าที่รับใช้ประชาชนและสังคม

ทั้งนี้โรงเรียนนายร้อยตำรวจเป็นสถานศึกษาที่มีโครงสร้างหลักสูตรกำหนดไว้ชัดเจน โดยวิชาพฤติกรรมองค์การเป็นวิชาเลือกเสรีสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 3 (โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2549: 38) ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาได้กำหนดการเรียนการสอนวิชาพฤติกรรมองค์การในรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยการศึกษาในงานในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความคิดเห็นและการปฏิบัติตนของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เลือกลงทะเบียนเรียนวิชาพฤติกรรมองค์การว่ามีความรู้ความเข้าใจเรื่องอภิปาฐะ 4 เช่นใด การปฏิบัติตนในการเรียนรู้แบบนำตนเองในวิชาพฤติกรรมองค์การเป็นอย่างไร รวมถึงผลของการเรียนรู้แบบนำตนเองในวิชาพฤติกรรมองค์การ มุ่งหวังว่าข้อมูลทั้งหมดที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการ

ปรับปรุงการเรียนเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนจากที่นักเรียนนายร้อยตำรวจเรียนรู้แบบบรรยายในชั้นเรียนเป็นการเรียนรู้แบบนำตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยต้องการศึกษา

1. สภาพทั่วไปของความคิดเห็นนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อฉันทะ วิริยะ จิตตะและวิมังสา
2. ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองตามหลักอิทธิบาทสี่ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กันหรือพหุวิธี (Triangulation) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม, 2551)

แนวทางเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) เลือกใช้วิธีการเจาะจงด้วยการสุ่มตัวอย่างเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) ออกแบบการคัดเลือกเพื่อเป็นตัวแทน (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555; Cresswell, 2013) ใช้การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth) และการสังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structured Observation) เก็บข้อมูลจนกว่าไม่มีประเด็นใหม่เพิ่มเติมจึงยุติสัมภาษณ์ (Theoretical Saturation) มุ่งเน้นการมองภาพรวมทั้งหมด (Holistic View) ให้มีความเชื่อมโยงกันอย่างมีเหตุผลที่เป็นไปตามแรงขับเคลื่อนของข้อมูล (Data-Driven) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยเชิงปริมาณ

แนวทางเชิงปริมาณใช้หน่วยวิเคราะห์ (Units of Analysis) ที่มีคุณสมบัติของหน่วยในระดับบุคคลได้แก่ นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 3 ที่เลือกลงทะเบียนเรียนวิชาพฤติกรรมองค์การจำนวนทั้งสิ้น 37 คน เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูป (Krejcie & Morgan, 1970) แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) หาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของแต่ละรายการ โดยใช้ค่า ครอนบักอัลฟา (Cronbach's Alpha) และใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยทำการเสนอความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยยึดหลักอิทธิบาทสี่ซึ่งผลการวิจัยปรากฏในตารางที่ 1 - 2 ส่วนตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นเรื่องอิทธิบาทสี่ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ รายละเอียดทั้งหมดมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สถิติพรรณนาตัวแปรฉันทะและวิริยะตามความเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

รายการที่ใช้วัด	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
ฉันทะ (.752, .754, .779, .694, .741)					
ความต้องการเรียนรู้แบบนำตนเอง	25.0	27.4	26.8	16.0	4.8
เต็มใจหาข้อมูลด้วยตนเองตามที่อาจารย์มอบหมาย	48.6	28.2	18.8	4.4	-
พอใจที่ได้รับโอกาสการเรียนรู้แบบนำตนเอง	35.7	50.3	9.6	4.4	-
ปรารถนาเรียนรู้แบบนำตนเองให้ได้ผลดีมากกว่าเดิม	15.2	55.2	29.6	-	-
รักที่จะเรียนรู้แบบนำตนเองอยู่เสมอ	28.9	43.9	24.8	2.4	-
วิริยะ (.867, .891, .887, .799, .847, .899)					
พยายามศึกษาตามที่ได้รับมอบให้เสร็จแม้ยากก็ตาม	46.2	27.7	-	23.1	3.1
มีความเพียรเรียนรู้แบบนำตนเองตามที่ได้รับมอบหมาย	44.0	23.2	4.2	25.6	4.0
เพียรเรียนรู้แบบนำตนเองแม้อาจารย์ไม่ได้มอบหมาย	25.2	24.9	9.3	30.3	10.3
ศึกษาแบบนำตนเองต่อเนื่องจนกว่างานจะสำเร็จ	36.2	20.6	11.9	20.2	6.1
เข้มแข็งพอจะฟันฝ่าอุปสรรคด้วยตนเอง	51.8	36.1	10.2	1.9	-
เมื่อล้มเหลวในการหาข้อมูลจะพยายามใหม่ไม่ท้อ	38.0	49.1	11.1	1.9	-

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ = ค่า Alpha if item deleted

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปี 3 ที่มีต่อตัวแปรฉันทะหรือความพอใจพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติไปตามหลักฉันทะ โดยเรื่องที่นักเรียนนายร้อยตำรวจปฏิบัติมากที่สุดอันดับแรกคือพอใจที่ได้รับโอกาสเรียนรู้แบบนำตนเอง (86.0) รองลงมาตามลำดับได้แก่ เต็มใจค้นหาข้อมูลด้วยตนเองตามที่อาจารย์มอบหมายให้ทำ รักที่จะเรียนรู้แบบนำตนเองอยู่เสมอ มีความปรารถนาที่จะเรียนรู้แบบนำตนเองให้ได้ผลที่ดีกว่าเดิม และมีความต้องการเรียนรู้วิชาพฤติกรรมองค์การแบบนำตนเองเป็นลำดับท้าย (52.4) ซึ่งในภาพรวมสรุปความได้ว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่จะเรียนรู้แบบนำตนเองตามหลักฉันทะอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่แสดงออกต่อเรื่องวิริยะพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติไปตามหลักวิริยะ โดยเรื่องที่ปฏิบัติมากที่สุดลำดับแรกคือ มีความเข้มแข็งพอที่จะฟันฝ่าอุปสรรคด้วยตนเอง (88.9) รองลงมาตามลำดับได้แก่ เมื่อเกิดความล้มเหลวในการหาข้อมูลจะพยายามใหม่ไม่ท้อ พยายามศึกษาตามที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จแม้จะยากเพียงใดก็ตาม มีความเพียรที่จะเรียนรู้แบบนำตนเองตามที่ได้รับมอบหมาย และมีความเพียรในการเรียนรู้แบบนำตนเองแม้อาจารย์ไม่ได้มอบหมายเป็นลำดับท้าย (50.1) ซึ่งในภาพรวมสรุปได้ความว่านักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่จะเรียนรู้แบบนำตนเองตามหลักวิริยะระดับปานกลางกล่าวคือ ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 50.1- 87.1 อย่างไรก็ตามจากข้อมูลของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เป็นกลุ่ม เป้าหมายควรปรับทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบนำตนเองกล่าวคือ แม้อาจารย์ไม่ได้มอบหมายก็ควรสมัครใจพากเพียรศึกษาด้วยตนเองอันเป็นแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญ อีกทั้งอาจารย์ควรปลูกฝังเรื่องความมุ่งมั่น ความพากเพียรให้กับนักเรียนนายร้อยตำรวจควบคู่กับนักเรียนนายร้อยตำรวจปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเรื่องการเรียนรู้

ทั้งนี้ข้อมูลที่ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ที่ได้ผ่านการทดสอบหาค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของแต่ละรายการในมาตรวัดทั้งสอง โดยใช้ค่า Cronbach's Alpha (Cronbach's Alpha) ซึ่งค่าอัลฟาที่ได้มีความเชื่อถือได้ในระดับปานกลาง โดยมาตรวัดตัวแปรฉันทะมีค่าสัมประสิทธิ์ .777 โดยทั้งห้ารายการมีค่าความเชื่อถือได้อยู่ระหว่าง .741 - .779 ส่วนมาตรวัดตัวแปรวิริยะมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ .867 โดยทั้งห้ารายการมีค่าความเชื่อถือได้อยู่ระหว่าง .799- .899 จึงสามารถกล่าวได้ว่ามาตรวัดทั้งสองมีความเชื่อถือได้ระดับค่อนข้างดี

สำหรับข้อมูลตัวแปรฉันทะที่ได้จากสัมภาษณ์เจาะลึกนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เรียนวิชาพฤติกรรมมองการจำนวน 8 ราย สรุปสาระได้ว่านักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่เข้าใจความหมายของคำว่า ฉันทะหมายถึง ความพอใจที่จะทำ โดยมีความคิดเห็นจะทำให้เกิดความพอใจคล้ายกันคือพยายามนี้ว่าเพื่อประโยชน์แก่ตนเองในอนาคต ซึ่งหากไม่มีความพอใจที่จะทำก็จะทำให้ไม่ตั้งใจศึกษาเรียนรู้ อย่างไรก็ตามนักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่ระบุว่าต้องการเรียนรู้ในสิ่งที่สนใจหากไม่ใช้ก็จะพยายามรักที่จะเรียนรู้ ส่วนความหมายวิริยะที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกประกอบด้วย ความเพียร ความพยายาม ความอดสาหัส ซึ่งนักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่คิดเห็นว่าจะต้องอดทนเรียนรู้ให้สำเร็จแม้ไม่ใช่เรื่องที่ตนสนใจ โดยจะคิดถึงผลเสียที่เกิดขึ้นหากการเรียนรู้ด้วยตนเองตามที่ได้รับมอบหมายไม่ประสบความสำเร็จเช่นไม่มีงานเพื่อเสนออาจารย์ตามที่กำหนด โดยในเรื่องนี้ผู้ให้ข้อมูลคนหนึ่งกล่าวไว้ว่า “เป็นที่น่า สนใจว่าพวกเราฝึกยุทธวิธีตำรวจอย่างเหน็ดเหนื่อยเสียเหงื่อมา มากยังผ่านพ้นได้ด้วยดีแล้วการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ไม่ต้องเหน็ดเหนื่อยเสียเหงื่อทำไมเราจะทำไม่ได้”

ตารางที่ 2 สถิติพรรณนาตัวแปรจิตตะและวิมังสาตามความเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

รายการที่ใช้วัด	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บาง ครั้ง	ไม่บ่อย	ไม่เลย
จิตตะ (.809, .777, .709, .711)					
มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้แบบนำตนเองให้เกิดผลสำเร็จ	6.7	40.2	36.6	16.5	-
มีความจริงจังในการเรียนรู้แบบนำตนเอง	4.2	44.6	40.0	11.2	-
อุทิศตนศึกษาทุกวันไม่มีผัดวันประกันพรุ่ง	-	16.7	52.1	29.4	1.8
รู้ตนและคิดก่อนเรียนรู้แบบนำตนเอง	2.7	33.6	30.3	28.2	5.2
วิมังสา (.747, .849, .811, .757, .837)					
กำหนดขั้นตอนเรียนรู้แบบนำตนเอง	4.2	23.7	44.2	12.0	15.9
ไตร่ตรองผลการเรียนรู้แบบนำตนเองเสมอ	5.2	17.7	62.2	10.9	4.0
หาข้อบกพร่องจากที่เรียนรู้แบบนำตนเอง	-	33.3	51.8	14.9	-
ริเริ่มวิธีการใหม่ในการเรียนรู้แบบนำตนเอง	7.2	28.7	43.1	18.8	2.2
ประเมินผลเรียนรู้หลังเรียนรู้แต่ละครั้ง	-	62.2	30.3	7.5	-

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ = ค่า Alpha if item deleted

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อตัวแปรจิตตะสรุปได้ ความว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจปฏิบัติตามหลักจิตตะในระดับปานกลาง โดยมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้แบบนำตนเองให้เกิดผลสำเร็จ มีความจริงจังในการเรียนรู้แบบนำตนเอง และคิดก่อนที่จะเรียนรู้แบบนำตนเอง

บ่อยครั้ง ส่วนการอุทิศตนเพื่อศึกษาทุกวันไม่มีผัดวันประกันพรุ่งของนักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่ปฏิบัติ บางครั้งเท่านั้น โดยมีนักเรียนนายร้อยตำรวจไม่ถึงครึ่งที่ปฏิบัติตามหลักจิตตะบ่อยครั้งและเป็นประจำในทุก รายการแสดงให้เห็นว่ายังมีนักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนมากที่มีใจจดจ่อต่อสิ่งที่ศึกษาอย่างไม่ดีพอ ส่วน ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่แสดงออกในเรื่องวิม้งสาพบว่านักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่ ปฏิบัติตามหลักวิม้งสาในระดับปานกลางกล่าวคือ นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่ปฏิบัติเกือบทุกรายการ บางครั้งเท่านั้น อย่างไรก็ตามก็พบว่านักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติตนเรื่องประเมินผลการ เรียนรู้หลังเรียนรู้อันแต่ละครั้งได้ค่อนข้างดี (62.2) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่านักเรียนนายร้อยตำรวจบางคนไม่มี การกำหนดขั้นตอนการเรียนรู้แบบนำตนเอง (15.9) ซึ่งข้อบกพร่องนี้อยู่ในส่วนของบททวนสิ่งที่ได้ กระทำแล้วนำกลับมาพิจารณาดำเนินการใหม่ ดังนั้นอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ปกครอง รวมถึงบุคคลที่นักเรียนนายร้อยตำรวจให้ความเคารพควรแนะนำแนวทางปฏิบัติให้นักเรียนนายร้อยตำรวจ เข้าใจถึงผลดีผลเสียและเหตุผลของการที่ต้องกำหนดขั้นตอนการเรียนรู้ทั้งนี้รายการที่ใช้วัดทั้งหมดที่ผู้วิจัย ทำการวิเคราะห์ได้ผ่านการทดสอบหาค่าความสอดคล้องภายในเป็นที่เรียบร้อย โดยมาตรวัดตัวแปรจิตตะมี ค่าสัมประสิทธิ์ .729 ทั้งสี่รายการมีค่าความเชื่อถือได้อยู่ระหว่าง .709 - .809 ส่วนมาตรวัดตัวแปรวิม้งสามมี ค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ .819 ซึ่งทั้งห้ารายการมีค่าความเชื่อถือได้อยู่ระหว่าง .747 - .849 จึงสามารถกล่าวได้ว่า มาตรวัดทั้งสองมีความเชื่อถือได้ในระดับดี

ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพของตัวแปรจิตตะที่ได้จากสัมภาษณ์เจาะลึกสรุปสาระได้ว่านักเรียนนาย ร้อยตำรวจเข้าใจความหมายคำว่าจิตตะหรือการเอาใจฝึกฝนในสิ่งที่ทำได้ถูกต้องให้ความหมายว่าเป็นการ แสดงออกถึงความตั้งใจ ไม่พ่ลั้งผลผลมีสติในการศึกษาเรียนรู้แบบนำตนเอง ส่วนตัวแปรวิม้งสาที่เช่น กัน กล่าวคือ นักเรียนนายร้อยตำรวจให้ความหมายไปในทิศทางเดียวกันว่าเป็นการพิจารณาใคร่ครวญ หา เหตุผลบททวนในสิ่งที่ได้กระทำไป โดยรายละเอียดต้องมีการฝึกฝนกันบ่อยๆ เพื่อให้ซึมซับเปลี่ยน เป็น ลักษณะนิสัยประจำตัว ในภาพรวมของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่ตกเป็นประชากรเป้าหมายปฏิบัติได้ยังไม่ดี เท่าที่ควร ตรงกับข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามระบุว่านักเรียนนายร้อยตำรวจไม่ได้ทบทวนในสิ่ง ที่เรียนรู้มาทุกครั้งส่วนใหญ่จะเป็นบางครั้งและบางเรื่องตามแต่กรณีไป

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นเรื่องอิทธิบาทสี่ของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 3

รายการที่ใช้วัด	ฉันทะ	วิริยะ	จิตตะ	วิม้งสา
สามารถตั้งใจเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นเวลานานไม่ขาดตอน	-	76.4	23.6	-
การตรวจสอบในสิ่งที่ตนเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละครั้ง	-	-	3.3	96.7
การพยายามเรียนรู้แบบนำตนเองในเรื่องที่ไม่เข้าใจ	-	87.0	13.0	-
การมุ่งมั่นเรียนรู้แบบนำตนเองจนประสบความสำเร็จ	-	77.1	22.9	-
ความพอใจในสิ่งที่เรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละวัน	96.7	-	3.3	-
ความเอาใจใส่ในการเรียนรู้แบบนำตนเอง	13.3	6.7	80.0	-
การใช้ปัญญาตรวจสอบสิ่งที่เรียนรู้มา	-	-	-	100.0
การหาวิธีปรับปรุงการเรียนรู้แบบนำตนเองให้ดีขึ้น	-	3.3	6.7	90.0
การนั่งสมาธิก่อนการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นประจำ	-	10.6	33.3	56.1
ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้แบบนำตนเอง	-	23.3	76.7	-
ความรู้สึกลึกซึ้งใจกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง	90.0	-	10.0	-

จากตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีความเข้าใจต่อหลักอิทธิบาทสี่ ในภาพรวมพบว่านักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่เข้าใจความหมายทั้งสี่เรื่องของหลักอิทธิบาทสี่เป็นอย่างดี โดยเข้าใจเรื่องวิมังสาได้ดีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ฉันทะ วิริยะ และจิตตะลำดับท้าย เมื่อพิจารณารายละเอียดความคิดเห็นนักเรียนนายร้อยตำรวจที่ตกเป็นประชากรเป้าหมายพบว่านักเรียนนายร้อยตำรวจเกือบครึ่ง (43.3) ยังสับสนว่าเรื่องการนั่งสมาธิก่อนการเรียนรู้เป็นประจําเป็นเรื่องวิมังสา ตรงข้ามอย่างสิ้นเชิงกับการใช้ปัญญาตรวจสอบสิ่งที่เรียนรู้ที่นักเรียนนายร้อยตำรวจทุกคนเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง ส่วนเรื่องอื่นนอกจากที่กล่าว (9 เรื่อง) พบว่าเข้าใจความหมายได้ในระดับดีถึงดีมาก (76.4 – 96.7) อย่างไรก็ตามก็ตีพบว่ามึนักเรียนนายร้อยตำรวจบางส่วนที่ยังสับสนในความหมายแต่ละเรื่องของอิทธิบาทสี่แม้จะเป็นส่วนน้อยของกลุ่มประชากรที่ตกเป็นตัวอยาง แต่หากอาจารย์ผู้สอนให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายของแต่ละเรื่องกับนักเรียนนายร้อยตำรวจได้อย่างกระจ่างชัด เชื่อเป็นอย่างยิ่งว่านักเรียนนายร้อยตำรวจกลุ่มนี้จักสามารถเข้าใจได้อย่างถูกต้องและแยกความหมายได้ชัดเจนขึ้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาของนักเรียนนายร้อยตำรวจในการเรียนรู้วิชาพฤติกรรมองค์การแบบนําตนเองตามแนวทางหลักอิทธิบาทสี่ สามารถสรุปแยกประเด็นเป็น 4 ด้านดังนี้

ฉันทะ: นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่จะเรียนรู้แบบนําตนเองตามหลักฉันทะอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี อาจารย์ควรต้องส่งเสริมและปลูกฝังเรื่องความพอใจ ความสนใจ ความปรารถนาที่จะศึกษาเรียนรู้แบบนําตนเองให้กับนักเรียนนายร้อยตำรวจมากขึ้น โดยจัดกิจกรรมนิเทศการศึกษาหรือกิจกรรมแนะแนว รวมถึงเชิญบุคคลผู้ประสบความสำเร็จจากการศึกษาแบบนําตนเองมาถ่ายทอดความรู้ ซึ่งอาจารย์ควรต้องปฏิบัติเป็นแบบอย่างเพื่อให้นักเรียนนายร้อยตำรวจสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนําตนเองและนำไปปฏิบัติตามจนเกิดเป็นรูปธรรม โดยนักเรียนนายร้อยตำรวจต้องปฏิบัติตนโดยให้ความร่วมมือ เปิดใจเรียนรู้รูปแบบการศึกษาแบบนําตนเองผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนหรืออาจารย์เป็นผู้จัด ซึ่งสิ่งสำคัญคือเมื่อนักเรียนนายร้อยตำรวจได้เรียนรู้แล้วต้องริเริ่มลองปฏิบัติเองด้วยความสมัครใจของตน

วิริยะ: นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่จะเรียนรู้แบบนําตนเองตามหลักวิริยะในระดับปานกลาง อาจารย์จึงควรปลูกฝังให้นักเรียนนายร้อยตำรวจใช้ความพยายามของตนเพื่อศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองเนื่องจากผลการวิเคราะห์พบว่า การเรียนรู้แบบนําตนเองของนักเรียนนายร้อยตำรวจทำได้ไม่ดีเท่าที่ควรในเรื่องการเรียนรู้โดยที่อาจารย์ไม่ได้มอบหมายหรือกล่าวอีกอย่างว่าเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นอาจารย์ต้องส่งเสริมนักเรียนนายร้อยตำรวจให้ใช้ความพยายามในการเรียนรู้ในสิ่งที่สนใจด้วยตนเองเพื่อส่งเสริมให้กลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว

จิตตะ: นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่ปฏิบัติตามหลักจิตตะได้ในระดับปานกลางนักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนมากมีใจจดจ่อต่อสิ่งที่ศึกษาไม่ดีพอ ดังนั้นอาจารย์ควรส่งเสริมกิจกรรมนั่งสมาธิก่อนให้นักเรียนนายร้อยตำรวจไปศึกษาเรียนรู้แบบนําตนเอง และต้องชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้แบบนําตนเองตามที่ได้มอบหมาย เพื่อให้นักเรียนนายร้อยตำรวจเห็นคุณค่า เกิดความสนใจ ใส่ใจ มีสมาธิจดจ่อในสิ่งที่กำลังศึกษาตามที่ได้รับมอบหมาย

วิมังสา: นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่ปฏิบัติตามหลักวิมังสาในระดับปานกลาง การศึกษาเรียนรู้เรื่องต่างๆ ต้องใช้หลักไตรตรองพิณิจพิเคราะห์ด้วยปัญญาไม่ใช่เพียงแต่เรียนรู้ไปเพื่อได้คะแนนหรือสำเร็จการศึกษา อาจารย์ควรต้องส่งเสริมกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการใช้ปัญญาในการพิจารณาเหตุผลต่างๆ

รวมทั้งการใช้ปัญญาในการศึกษาหาความรู้รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองเช่น การฝึกวิปัสสนาปัญญาให้นักเรียนนายร้อยตำรวจได้ฝึกฝนเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองที่เป็นภาคปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (1) สำนักประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนนายร้อยตำรวจควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาของการเรียนรู้แบบนำตนเองพร้อมทั้งตรวจสอบและประเมินผลคุณภาพการศึกษา (2) ฝ่ายพัฒนาการศึกษา ศูนย์บริการทางการศึกษาโรงเรียนนายร้อยตำรวจควรพัฒนาหลักสูตรโดยบรรจุการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นทางเลือกให้กับนักเรียนนายร้อยตำรวจ พร้อมไปกับพัฒนาบุคลากรซึ่งได้แก่ อาจารย์ประจำที่มีความรู้และพร้อมใช้การเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นแนวทางการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ (1) ควรศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองกับ (ก) นักเรียนกลุ่มอื่น (ข) รายวิชาอื่น และ (ค) สถาบันการศึกษาอื่น และ (2) ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการเรียนแบบฟังบรรยายจากผู้สอนกับการเรียนแบบเรียนรู้แบบนำตนเองในประชากรเป้าหมายกลุ่มเดียวกัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สุขเกษม ที่มอบความรู้ด้านวิจัย ขอขอบคุณ พล.ต.อ.พรชัย พันธุ์วัฒนา บิดาผู้สนับสนุนปัจจัยสี่ ขอขอบคุณ พล.ต.ท.ปิยะ อุทาโย ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจที่ให้โอกาสส่งเสริมการทำวิจัย ขอขอบคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจ ขอขอบคุณนักเรียนนายร้อยตำรวจที่ให้ข้อมูลไว้เพื่อศึกษา และขอขอบคุณวารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่มอบพื้นที่ให้งานเผยแพร่สู่สาธารณะ

เอกสารอ้างอิง

พระพรหมคุณาภรณ์. (2557). พจนานุกรมพุทธศาสน์หมวดธรรม, 9 พฤศจิกายน 2559. จาก <http://www.chulabook.com/description.asp?barcode=9786160301812>

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ. (2549). หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ, 11 พฤศจิกายน 2559. จาก <http://pcis.rpc.a.ac.th/course-2549.pdf>

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2555). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: สามลดา.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ: การวิจัยปัญหาปัจจุบัน และการวิจัยอนาคตกาล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สามลดา.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2556). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552 - 2559: กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

Bandura, A. (1977). Self – efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change.

Psychological review, 84(2): 191-215. Retrieved January 9, 2017, from <https://www.uky.edu/~eushe2/Bandura/Bandura1977PR.pdf>.Access

- Boyer, S.L., Edmondson, D.R., & Artis, A.B. (2013). The Moderating Effect of the Self-Directed Learning Measurement Tool: A User's Guide. *International Journal of Self-Directed Learning* 10(2), 21-37.
- Cazan, A.N. (2013). Self-directed Learning, Personality Traits and Academic Achievement. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 127: 640-644. Retrieved January 11, 2017, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S187704281424185>
- Cresswell, J.W. (2013). *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. 4th ed. Retrieved January 12, 2017, from <https://www.amazon.com/Research-Design-International-Student-Quantitative/dp/1452274614>
- Douglass, C., and Morris, S.R. (2014). Student perspectives on self-directed learning. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning* 14(1), 13-25.
- Guglielmino, L.M. (2013). The Case for Promoting Self-Directed Learning in Formal Educational Institutions. *SA-eDUC JOURNAL* 10(2), 1-18.
- Kranzow, J., and Hyland, N. (2016). Self-Directed Learning: Developing Readiness in Graduate Students. *International Journal of Self-Directed Learning* 13(2), 1-14.
- Ponti, M. (2014). Self-directed learning and guidance in non-formal open courses. *Journal of learning, media and technology* 39(2), 154-168.
- Ponton, M.K., and Carr, P.B. (2016). The Possible Role of Higher Education in Developing Learner Autonomy: A Quantitative Exploration. *International Journal of Self-Directed Learning* 13(1), 13-25.
- Strods, G. (2014). Promotion of Student Self-Direction Through Cooperative Learning in Teacher Training. *International Journal of Self-Directed Learning* 11(2), 13-28.